

به نام خدا

شبدر سفید اصولاً گیاهی است دائمی ولی در بعضی مناطق از آن به عنوان گیاه علوفه‌ای زمستانه‌ی یکساله استفاده می‌نمایند. یکی از مزایای سهم این نبات امکان کاشت مخلوط آن با بذر چمن‌های معمولی است. در مناطقی که احداث چراگاه‌های مصنوعی متداول می‌باشد و یا در مناطق خشکی مانند ایران که دارای چراگاه‌های طبیعی و تنگ می‌باشد اغلب این گیاه در بین سایر نباتات چراگاه خودنمایی می‌کند که با میل توسط احشام خورده می‌شود. البته گذشته از مصرف شاخ و برگ آن به عنوان تعلیف، گل‌آذین آن هم خوشخوراکی خاصی برای رمه‌ها دارد ولی گوسفندان زیاد علاقه‌ای به خوردن آن ندارند. این نبات می‌تواند در مواقع بحرانی گرم سال منبع خوبی برای زنبوران عسل باشد و در برنامه‌ی کاشت مخلوط هم این گیاه را می‌توان وارد کرد



شرایط زیست

شبدر سفید، در هر منطقه با آب و هوای مختلف و انواع خاک‌های گوناگون چه در کنار جاده‌ها، زمین‌های ورزشی و حتی در گوشه و کنار فرودگاه‌ها و یا در پارک‌ها و همچنین به صورت علف هرز در مزارع و باغ‌ها یافت می‌شود. این شبدر بر خلاف شبدر قرمز تمنا‌ی کمتری نسبت به کلیه‌ی شرایط مورد نیاز رشد و نمو خود دارد. شبدر سفید به نور فراوان بیش از هر چیز احتیاج دارد و حتی در خاک‌های رسی سنگین که داری اکسیژن و

کاملاً خشک نباشد پراکنده است. بنابراین این گیاه در هر مکانی که رطوبت جزئی و تا حدی کافی در دسترس داشته باشد بدون در نظر گرفتن سایر شرایط قدرت حفظ و بقا و صیانت خود را دارد.



شبدر سفید مشابه سایر شبدرها بهترین رشد را در آب و هوای مرطوب و سرد و خاک‌های آهک‌دار و فسفردار دارد. همانطور که قبلاً اشاره شد این نوع شبدر در برابر کلیه‌ی شرایط نامساعد رشد و نمو نسبت به سایر شبدرها بردباری و یا مقاومت بیشتری دارد. خاک‌های رسی و لومی که دارای رطوبت کافی باشند برای فعالیت و نمو این گیاه بهتر از خاک‌های شنی و فاقد مواد غذایی است. اصولاً شبدر سفید را در بهار می‌کارند ولی چنانچه شرایط محیطی قبل از فرا رسیدن زمستان اجازه‌ی رشد کافی به آن بدهد، می‌توان در پاییز اقدام به کشت نمود. البته کشت اصلی و تنهای شبدر سفید از نظر اقتصادی و تولید علوفه چندان مورد توجه نیست ولی کشت مخلوط با نباتات مخصوص گرامینه باید بیشتر مورد نظر باشد.

• **شبدر سفید در طبیعت** به سه شکل وجود دارد:

(۱) حالت زینتی که ریشه‌های افشان کم عمق دارد. در سر هر گره که ساقه خزنده رشد می‌کند، ریشه بوجود می‌آید و دمبرگ و دمگل از همان گره‌ها رشد می‌کند.

حالت خزنده که زراعی نبوده و مرتعی است و جلب کننده زنبور عسل می باشد.

۲) حالت معمولی که زراعی است که گیاهبست افراشته ، در هر گره ریشه ندارد (در تماس با خاک ریشه تولید می کند). برگها بیضی کشیده هستند و نوک برگها فرو رفته است و از مشخصات مهم آن این است که در مقطع برگ یک مثلث وجود دارد. ریشه گیاه افشان کم عمق است و بیشتر در نواحی خنک رشد می کنند. انشعابات شاخه ای دارد و شاخه ها توپر و آبدار هستند و دارای ارتفاع تا ۸۰ سانتیمتر میباشد.

قسمت وسطی برگ مضرس است (مثلث قاعده برگ را فقط شبدر سفید و قرمز دارند).

❖ شبدر سفید زراعی در کشاورزی سه نوع است :

۱-۲- پابلند که با خاکهای اسیدی و مرطوب سازگاری دارد و لادینوی ریگال از همین نمونه است.

۲-۲- پامتوسط است که بادوامتر استو در آب و هوای خشک رشد خوبی دارد.

۳-۲- پاکوتاه که فقط در مرتعداری مصرف می شود که اگر با چاودار و علف گندمی تاجدار بصورت مخلوط کاشته شود ، محصول خوبی می دهد.



۳) شبدر کوهی سفید که از همه نظر با دو نوع قبلی متفاوت است که شاخه های چندانشعابی دارد و خوشه گل آن مقداری بسته است.

برگ شبدر کوهی سفید درازتر است و مثلث سفیدرنگ را هم ندارد.

❖ نکات مهم جهت کشت شبدر سفید:

*تهیه زمین شبدر مثل تهیه بستر یونجه میباشد. مقدار بذر در هکتار ۱۵ - ۲۰ کیلوگرم ولی در صورت داشتن قوه‌ی نامیه‌ی خوب و شرایط مناسب خاک میزان بذر را در حدود ۲ - ۱۰ کیلوگرم در هکتار تعیین می‌کنند. فاصله شیارها حداکثر ۲۰ سانتی متر و فاصله بوته ها ۳-۴ سانتی متر می باشد.

*بستر بذر شبدر سفید باید مطابق شبدر قرمز، به علت داشتن بذر کوچک و ریز، سفت و نرم و محتوی مواد غذایی از قبیل آهک، فسفر و پتاس باشد. تخم ها را به صورت بذرپاش وارد زمین می‌نمایند و چنانچه در اوایل بهار اقدام به کشت نمایند احتیاج به پوششی از خاک نرم روی بذر نیست. میزان ۱۵۰ - ۳۵۰ کیلو فسفر و ۵۰ - ۱۰۰ کیلوگرم پتاس در هکتار برای رشد و نمو شبدر سفید کافی است. معمولا خاک‌های اسیدی برای رشد شبدر سفید مناسب تر می‌باشد.

*شبدر سفید بهترین رشد را در آب و هوای مرطوب و خنک دارد.

ساقه های این شبدر گره هایی دارد که در صورت تماس با خاک ریشه تولید می کند. بیش از هرچیز به نور فراوانی احتیاج دارد.

*برخلاف شبدر قرمز، توقع کمتری نسبت به کلیه شرایط مورد نیاز رشد و نمو دارد.

*مقدار محصول ۴ تا ۵ تن در هکتار است. اگر بخواهیم بذر بگیریم ۶۰۰ تا ۷۰۰ کیلوگرم بذر در هکتار می دهد.

*مقاومت آن به سرما بیش از گرماست. مقاومترین نوع شبدر نسبت به شرایط نامساعد محیطی است. در مقایسه با دیگر شبدرها بهترین رشد و نمو را در آب و هوای مرطوب و سرد دارد.

*شبدر سفید شاهد زیادی تولید می‌نماید و بدین وسیله جلب نظر انواع زنبورهای مختلف را می‌کند. در اینصورت شبدر سفید گیاهی است دگرگشن و باید عاملی موجب تلقیح آن گردد. گیاه فوق عملا در اثر خودگشن عقیم می‌ماند و باید بوسیله‌ی گرده‌های گل آذین گل‌های دیگر شبدر سفید بارور شود. بنابراین توجهی که در موقع تولید ارقام یالینه خالص باید نمود در مورد فوق قابل ذکر و اهمیت است.



منابع:

سایت نارگیل (<https://nargil.ir>)

سایت اگرونیک (<https://www.agronic.ir/>)

سایت جهاد کشاورزی استان مازندران (<https://www.jkmaz.ir>)